

INSTITUT FOR
MENNESKE
RETTIGHEDER

Udlændinge- og integrationsministeriet

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
INFO@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 20/02184-1

15. SEPTEMBER 2020

Kære Mattias Tesfaye,

Institut for Menneskerettigheder ønsker med denne henvendelse at gøre opmærksom på, at Danmark ikke har gennemført bestemmelsen i artikel 7, stk. 1, litra f, i den Europæiske Konvention om Statsborgerret (EKS). Instituttet anbefaler, at det sker.

Ifølge EKS må lovgivningen kun indeholde regler om fortabelse af statsborgerskab i en række nærmere angivne tilfælde, jf. EKS artikel 7, herunder i det tilfælde, som omtales i § 7, stk. 1, litra f, "hvor det fastslås i løbet af et barns mindreaarighed, at de i landets nationale lovgivning fastsatte betingelser, som førte til barnets *ex lege* erhvervelse af statsborgerret i den kontraherende stat, ikke længere er opfyldt".

Denne bestemmelse omfatter situationer, hvor et barns civilstatus ændres med den virkning, at en forudsætning for dets oprindelige erhvervelse af statsborgerskab brister.

I den forklarende rapport til EKS pkt. 73 nævnes der som eksempel på en sådan situation et barn, der har fået statsborgerskab efter en forælder, men hvor det senere opdages, at forælderen ikke er barnets biologiske forælder, f.eks. ved en faderskabssag. Her tillader EKS som udgangspunkt, at barnet fortaber sit statsborgerskab, men kun hvis det ikke bliver statsløst. Staten kan bestemme, om fortabelsen af statsborgerskab skal have virkning fra fratagelsen (*ex nunc*) eller om barnet skal stilles, som om statsborgerskabet aldrig er erhvervet (fratagelse *ex tunc*).

Under alle omstændigheder kan en fratagelse af statsborgerskab som følge af en ændret civilstatus kun ske under to betingelser: 1) fratagelsen kan kun ske i barndommen, dvs. før barnet fylder 18 år, og 2) fratagelsen kan ikke føre til statsløshed.

De stater, der har gennemført EKS artikel 7, stk. 1, litra f, har gjort det på forskellig vis. Eksempelvis har Finland gennemført artikel 7, stk. 1, litra f, i den finske statsborgerskabslovs § 32 således, at et barn efter et faderskabs ophævelse efter en konkret vurdering kan fratages sit finske statsborgerskab, men kun indtil det fyldte 5. år, og en fortabelse af statsborgerskab kan ikke medføre statsløshed, jf. lovens § 4. Norge har i sin statsborgerskabslovs § 6 en regel om, at hvis grundlaget for et barns erhvervelse af norsk statsborgerskab ved fødsel eller adoption ændres, anses barnet som udgangspunkt for aldrig at være blevet norsk statsborger, men det gælder ikke, hvis barnet bliver statsløst, eller hvis oplysningerne om det ændrede grundlag for erhvervelsen først kommer frem, efter barnet er fyldt 18 år.

Der henvises i den forbindelse til kapitlerne 3, 4 og 6 i bogen *European Citizenship at the Crossroads. The Role of the European Union on Loss and Acquisition of Nationality* (2015). Bogen er tidligere tilsendt ministeriet.

Danmark har som nævnt ikke gennemført EKS artikel 7, stk. 1, litra f, i indfødsretsloven, men prøver i praksis at afbøde de uheldige virkninger af, at mennesker, som måske i mange år berettiget har troet at være danske statsborgere, får oplyst, at det er de ikke, fordi forudsætningerne for deres erhvervelse af dansk statsborgerskab er bristet, f.eks. efter en faderskabssag. Det sker ved i praksis at tillade (gen)erhvervelse af dansk statsborgerskab ved naturalisation om nødvendigt ved at dispensere fra betingelser, som de pågældende ikke kan opfylde (efter proceduren i de såkaldte passager). Denne hensyntagen ændrer imidlertid ikke ved, at de berørte personer i praksis kan komme i meget ulykkelige situationer, og de kan periodevis være statsløse, ligesom fortabelsen af det danske statsborgerskab kan ske i voksenalderen – måske endda efter de pågældende selv har fået børn (med afledt dansk statsborgerskab).

Problemet kan, så vidt instituttet forstår, blive aktuelt dette efterår for en del danske statsborgeres vedkommende. Det skyldes, at CPR-kontoret har identificeret 124 personer, som kan være fejlregistrerede med dansk statsborgerskab, jf. herved orienteringen af Folketingets Indfødsretsudvalg af 1. maj 2020, IFU, Alm. del – 2019 – 20, bilag 151. Sagerne vedrører ifølge det oplyste hovedsageligt personer, som er indrejst i Danmark og i den forbindelse manuelt er blevet registreret som danske af en kommune, og personer, hvor registreringen af deres danske statsborgerskab ikke er blevet ændret efter en faderskabssag.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at EKS artikel 7, stk. 1, litra f, snarest muligt gennemføres i indfødsretslovgivningen, således at sager om ændret civilstatus kan behandles i overensstemmelse med kravene i artikel 7, stk. 1, litra f.

Instituttet er klar over, at så længe indfødsretsloven ikke er ændret i overensstemmelse med EKS artikel 7, stk. 1, litra f, kan der ikke administreres i overensstemmelse med bestemmelsen, da indfødsret her i landet kun kan erhverves ved lov og derfor ikke er erhvervet, hvis det viser sig, at lovens betingelser for erhvervelse, f.eks. gennem afstamning, ikke er opfyldt. Der vil dog næppe være noget til hinder for at stille behandlingen af sager om omregistrering af personer med ændret civilstatus i bero på en lovændring udformet i overensstemmelse med artikel 7, stk. 1, litra f.

Det skal bemærkes, at instituttet har orienteret Folketingets Indfødsretsudvalg ved udvalgssekretær Jette Christensen om denne henvendelse.

Med venlig hilsen

Louise Holck
Konstitueret direktør

Eva Ersbøll
Seniorforsker emerita